

Више од половине демократских земаља у свету је назадовало у протеклој деценији, а Србија је једна од 10 држава у којима је забележен највећи пад демократије, наводи се у објављеном извештају Међународног института за демократију и изборну подршку (ИДЕА).

Већ пет година за редом број земаља које се крећу ка ауторитаризму је отприлике три пута већи од оних које иду у демократском правцу. Апсолутни број демократија се смањује, а од 2020. године ни Србија, Мали и Обала Слоноваче нису више демократије, наводи се у извештају „Стање демократије у свету 2021“.

„Овај извештај наглашава демократски слом у Србији, јер се после озбиљних проблема са изборима 2020. не може више сматрати демократијом. То доводи у питање будуће чланство Србије у Европској унији“, навео је у предговору извештаја о Европи Адам

Боднар, декан Правног факултета пољског Универзитета друштвених и хуманистичких наука.

У извештају се подсећа да Србија први пут после 20 година није више у категорији демократија него хибридних режима.

Србија, која назадује од 2013, коначно је постала хибридни режим 2020. Током тог периода, владајућа Српска напредна странка је ограничила и дискредитовала цивилно друштво и увела ограничења слободе медија

„Србија, која назадује од 2013, коначно је постала хибридни режим 2020. Током тог периода, владајућа Српска напредна странка је ограничила и дискредитовала цивилно друштво и увела ограничења слободе медија“; наводи се у извештају.

ИДЕА у документу о демократији у Европи наводи да је квалитет демократија стагнирао или опао за протекле две године, не малим делом због пандемијске кризе.

„На Западном Балкану и другим земљама источне Европе, дуготрајне слабости у тим новим демократијама додатно су појачане пандемијом“, наводи се у извештају и додаје да је легитимитет многих владајућих елита у том региону нарушен због њиховог настојања да добију неједнаку изборну предност током пандемије, застрашивања политичке опозиције и настојања да додатно ослабе интегритет медија.

Пандемија је у земљама Западног Балкана, источне Европе и Кавказа, додаје се, уништила градивне блокове демократије, укључујући праведне изборе, слободу удруживања и изражавања и контролу владе.

Власти искористиле су наводну "опасност од дезинформација о пандемији" за даље гушење слободе говора у Србији

Слобода изражавања и медија била је угрожена и пре пандемије, а током пандемије је додатно назадовала, и то не само у ауторитарним режимима. „Опасне праксе“ кретале су се од некооперативног односа државних званичника према новинарима до узменимаравања и претњи медијима.

Неколико земаља, укључујући Србију, искористиле су наводну опасност од дезинформација о пандемији за даље гушење слободе говора.

Ограничавање приступа информацијама и спречавање извештавања о пандемији

Власти у Србији су такође покушавале да ограниче приступ информацијама и контакте новинара са здравственим радницима, као и да ућуткају критичаре и спрече извештавање у пандемији.

Пандемија је такође била велики тест за слободне изборе, а појачане онлајн кампање повећале су и значај дезинформација, страног мешања и злоупотребе података.

Изборно окружење у Србији 2020. одликовале су дубоке политичке поделе, бојкоти парламента и избора и друштвена поларизација, уз „опасну фузију“ државних и партијских ресурса и коришћење комуникације о пандемији за добијање изборних користи.

Власти у Србији су такође покушавале да ограниче приступ информацијама и контакте новинара са здравственим радницима, као и да ућуткају критичаре и спрече извештавање у пандемији

Због бојкота парламента пре пандемије, а затим и бојкота парламентарних избора, јер су опозиционе партије тражиле одлагање избора док се не обезбеде једнаки и фер услови, Србија је забележила значајан пад по критеријумима чисти избори, слобода

изражавања и ефикасан парламент.

Српски парламент, додаје су у извештају, није вршио проактиван и суштински надзор извршне власти.

Насиље над женама и породично насиље је повећано током пандемије, а Србија је и по том питању у групи земаља у којима је највише порастао број жена које су тражиле помоћ.

У извештају се истиче да је више од половине демократија у свету назадовало у најмање једном аспекту демократије у протеклих 10 година.

Међу земљама које су забележиле највећи пад од 2010, мерено по свих 16 критеријума демократије који су оцењивани у овом извештају, налазе се Србија, Пољска, Словенија, Мађарска, Турска, Никарагва и Бразил.

„Број земаља у којима демократија назадује никада није био виши него у последњој деценији. Пошто су многе од тих земаља велике, оне представљају више од 30 одсто светске популације. Сада 70 одсто светске популације живи или у недемократским режимима или у земаљама са опадајућом демократијом. Процент светског становништва који живи у јаким демократијама је само 9 одсто“, наводи се у извештају.

Хибридни режими са највећим бројем критеријума по којима је 2020. забележен петогодишњи демократски пад су Обала Слоноваче, Гвинеја, Србија, Танзанија, Турска и Замбија.

Пандемија нас учи да нам је потребна не само вакцина против ковида-19, него да нам је очајно потребна вакцинација против недемократских тенденција у неким деловима Европе, јер се вирус ауторитаризма може лако проширити

У Европи има три хибридна режима (Србија, Русија и Турска), два ауторитарна режима (Азербејџан и Белорусија) и 39 демократија.

У извештају се посебно указује на погоршање демократије у чланицама ЕУ Мађарској, Пољској и Словенији, где је пандемија „погоршала болести нагомилане током протекле деценије“.

„Пандемија нас учи да нам је потребна не само вакцина против ковида-19, него да нам је очајно потребна вакцинација против недемократских тенденција у неким деловима Европе, јер се вирус ауторитаризма може лако проширити“, наводи се у извештају.

(Бета)